

voorkomen van bloedvaten aan de achterkant van het nierbekken is niet zeldzaam en kan moeilijkheden geven bij de pyelotomie.

DE WITT STETTEN. *Modified technic for the radical cure of inguinal hernia in the male.*

WINDFIELD SCHLEY. *The utilization of the external oblique aponeurosis in inguinal hernia with muscle deficiency.* — Voor beide artikelen zie men het oorspronkelijke met de teekeningen.

L. J. OWEN. *Multiple fibroids in the male pelvis.* — Stuwing door druk op de bloedvaten van het been is nog geen bewijs voor kwaadaardigheid van een gezwel. In dit geval bijvoorbeeld werden vier bindweefselgezwellen met goed gevolg verwijderd.

FRED. WATSON. *Intestinal obstruction due to ascaris lumbricoids.* — Twee gevallen met operatie genezen.

HENRY LYLE. *The portable suspension frame employed in the treatment of the wounded during the european war.* — Het schiprekverband van dr. METZ in draagbaren vorm.

WALTER LEE. *The chlorine antiseptics.*

P. A. VOS.

BOEKAANKONDIGINGEN.

Die freien Transplantationen. Neue Deutsche chirurgie, 26 Band A., von Geh. Rat. Prof. Dr. ERICH LEXER. I Teil. Verlag von FERDINAND ENKE in Stuttgart, 1919. *Einzelpreis* geb. 54 mark.

De bespreking van dit boek, ruim zeshonderd bladzijden groot, biedt eigenaardige moeilijkheden. Volgens den omslag is het maar het eerste deel van een werk over de vrije transplantatie. Maar dit deel blijkt zelf reeds meer dan één boek. Verschillende hoofdstukken n.l. zooals dat over orgaan-transplantatie, spier-transplantatie en andere, zijn door leerlingen van LEXER geschreven en wijken in alierlei opzichten sterk af van het werk van LEXER zelf.

Wat hebben de schrijvers zich ten doel gesteld? Een schouwing van de nieuwere uitkomsten, theoretische zoowel als praktische, die op het gebied der weefseloverplanting bereikt zijn. In 1901 verscheen MARCHAND's bekende werk „Der Prozess der Wundheilung mit Einschluss der Transplantation”. Alleen het feit reeds, dat dit bijna twintig jaar oud is, maakte het gewenscht om weer eens rond te zien, hoever wij gekomen waren.

Over het algemeen is er geen reden om te juichen. Want bijna zonder hoop en zonder verwachting staan wij voor de moeilijkheden van biologischen aard, die der werkelijke overplanting van individu op individu — niet het gebruikmaken van vreemde weefsels als doode middelen tot vulling of steun — blijken in den weg gesteld te zijn. Want alle moeite en alle zorg tot nu toe hieraan besteed, is bijna zonder uitzondering tevergeefs geweest. Op enkele uitzonderingen na faalden de pogingen tot homoplastiek ten slotte alle, en heeft men de stoute verwachtingen, die daarvan voor de vooruitgang gekoesterd werden, moeten opgeven. Ja, het bleek dat, ook wanneer alle moeilijkheden der techniek waren opgelost en het transplantaat als een functioneerend onderdeel van het organisme was aangenomen, het op den langenduur toch door de lichaamsvochten werd vergiftigd.

Men heeft dus geleerd zich in het schijnbaar onvermijdelijke te schikken en althans van de *autoplastiek* te maken wat men kon.

De hoofdstukken door de medewerkers van LEXER geschreven, dragen allen het karakter van een met groote zorg, ijver en nauwgezetheid bewerkt litteratuuroverzicht. Van anderen aard is het gedeelte waar LEXER de vrije vettransplantatie behandelt.

Dit laatste hoofdstuk eischt voor zich alleen ruim 300 bldz. en wordt zodoende een monographie over dit onderwerp, die aldus de helft van het geheele boek in beslag neemt. LEXER behandelt hier in de eerste plaats zijn eigen, dikwijls schitterende resultaten, verkregen met de vrije vet transplantatie als hulpmiddel bij het losmaken van verstijfde gewrichten en reponeeren van verouderde gevallen van aangeboren heupontwrichting. Vlot geschreven en rijk geïllustreerd moet men bijna vreezen dat het velen tot navolging zal verlokken, wat bij minder zorgvuldig gekozen gevallen (ook psychische) en niet zoo handige operateurs tot tegenslagen leiden moet.

Op een zelfde, van groote eigen ervaring getuigende wijze zijn de hoofdstukken over huidtransplantatie bewerkt, waarin enkele eigen klinische proefnemingen zijn opgenomen, die afdoende de onwaarde van homoplastische huidbedekking schijnen te bewijzen.

Eindelijk wordt in de laatste 50 bldz. de homotransplantatie van het dwarsgestreepte spierweefsel door EDEN, — praktische uitkomsten zijn hier uitgesloten, — en van de vaat-transplantatie door LEXER besproken. Ook dit laatste hoofdstuk, waarin alle toepassingen der vaatoverplantingen worden nagegaan, zal in staat zijn menigeen terugtehouden van klinische proefnemingen, waartoe nog dikwijls de neiging blijkt te bestaan.

Geheele hoofdstukken, bijv. over beentransplantatie ontbreken nog, hoewel toch hier ongetwijfeld over heel wat nieuws te berichten valt.

Vol verwachting zien wij dus uit naar het tweede deel.

W. F. WASSINK.

Die experimentelle Bakteriologie und die Infektionskrankheiten mit besonderer Berücksichtigung der Immunitätslehre von Dr. W. KOLLE und Dr. H. HETSCH, 5te Auflage. Zweiter Band. URBAN und SCHWARZENBERG, Berlin und Wien, 1919. Prijs 30 mark.

De schrijvers weten hun boek steeds frisch te houden; het is telkens weer een genoegen een nieuwen druk door te bladeren, men vindt er het nieuwe der laatste jaren kritisch bewerkt steeds aanwezig.

In n°. 7 van het eerste gedeelte van den loopenden jaargang van dit *Tijdschrift* kondigde ik het eerste deel van dezen vijfden druk aan, nu is ook het tweede deel verschenen. De oorlogservaringen komen ook in dit deel weer telkenmale ter sprake; ik noem onder andere de wonddiphtherie, de besmettelijke geelzucht, de malaria, de reactie van WEIL-FELIX, de vijfdaagsche koorts of Wolhynische ziekte als onderwerpen, waarover de oorlog rijk aan ervaring is geweest.